

Nro. 19.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Septembernek 2-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

*A' Bétsi Magyar Királyi Test-örző sereg Tántz-
Mestere Lutz Jósef, az Eliséumban.*

Hó! Meg-ály! Ki vagy? — Honnan jösz? Mit keressz? E' képpen szollittaték-meg, a' közelebb múlt hónapnak 28 kán, az *Eliséumi* gyönyörűség mezeje kapujához, tsak igen könnyű szerrel strimfivel paputtsal meg-érkezett *Lutz Jósefet*, a' ki minekutánna a' maga nevét, az eleibe tett kérdésre meg-mondotta, és a' világ kölös közepéből, *Bétsből* való meg-érkezését jelentette volna, hogy a' mig ottan vólt, minémü Professiot, mesterséget, folytatott légyen, az iránt kérdeztetett-meg. Mellyre minekutánna azt beszélette volna elé, hogy ő a'

Nms. Magyar Királyi Test-örző seregnél, a' maga Tántz-Mesteri hivatalját, ennyi, 's ennyi elzenedők alatt fáradhatatlan igyekezettel folytatta volna, arra az *Eliséumi* mezőkben mulatozó lelkek közül egyik, fel-szollalván az iránt kérdé meg ötet; hogy a' felső világban, még most is nagy hirben lévő *Atilla* maradékait, hogyha ő tanította ugyan minémü tántzra tanította? és velek *ex officio* mitsoda tántzokat tanúttatának volna?

Mellyre ő, a' többek közül, tsak a' nevezetesebbeket u. m. *Menuet*, *Lengyel*, *Contra*, *Német*, *Strafsburger*, *Kozák*, és az *Anglus* tántzokat, elé számlálta volna, ezeknek hallására, mind maga *Atilla*, mind pedig a' több *Eliséumi* Magyar lelkek el-bámúlván, tsak a' fejeket kezdték tsoválni, végre pedig közüllek egyik *Lutz Jósefet* az iránt kérdé meg, hogy azon ifjakat, a' Magyar Tántzra nem tanítottaé? Mellyre monda *Lutz Jósef*; hogy ő maga se tudott volna magyarul tántzolni, nem hogy azon hires sereg érdemes ifjait, Magyar tántzra tanithatta volna. De külömben is, a' mostani felső világban élő Magyarok is, már ma nem úgy gondolkoznak, a' mint az ő Eleik régentén gondolkoztanak; már ma az ő ifjaikat, nem a' Magyar, hanem inkább a' fennebb elé számlált tántzok nemire kívánják meg-taníttatni, és hogy a' mái időben, magyarul tántzolni, nem másnak, hanem tsak a' most nem régiben *Betsbe* járt *Kintses Jósinak* való volna, semmire valónak tartván az óllyan ifjakat, a' kik a' tántzoknak azon fennebb említett nemeit nem tudják; ezen az *Eliséumi* Magyar lelkek, annyival is inkább el-bámúlván, újra azt kérdi *Lutz Jóseftől* egyik, hogy a' maga tanítványaival, a' fennebb említett tántzok meg-tanulásokra nézve, hogy bánt? és leg elébb velek mit tanúttatott; erre monda ő: az egyenesen, és jól állást, ezután a' lépéseket u. m. *vor*, *seiten*, és *rück* pás-kat; de ezen szókat az *Eleséumi* mezőkben régtől fogva mulatozó Magyar lelkek tellyességgel meg nem érthetvén, azoknak magyarázottakat kívánták

töлле, mellyeket *Lutz József* nagy ügyel bajjal, és kortsos magyarsággal meg-magyarázván, az ő Tanittásának első és második darabját u. m. a' jól állást, és az elé való lépést jónak találták lenni; de a' többi nekik tellyességgel nem tettettek, és hogy *Lutz József* őket olyan lépésekre tanította, azt tölle rozsz neven kezdvén venni, *Lutz József* magát azzal kezdette menteni, hogy azon tántzokat külömben meg-tanúlni tellyes lehetetlen lett volna, és ő azon tántzokat, nem azért tanította, hogy azok a' tántzoknak nemei között a' leg jobbak vólnának, hanem hogy tölle azoknak tanittatásokat kívánták; és hogy ő a' maga Háza népét, az azokért fizetett pénzel tart-hassa-el. — Teremtő Isten! mond az *Eliséumi* Magyar lelkek közül egyik, be meg-változott a' világ. — Régentén, mikor mi a' felső világon múlatoztunk, nem vóltanak közöttünk, a' magok kenyereket illyen módon kereső emberek, de a' mellett mi még is gyakran vigan vóltunk, és az egész tántzra, egy rendbéli lépesen u. m. a' *vor-pás-n* kívül több nem kellett, és ezen tántz neme, igen simplex lévén, és azt minnyájan könnyen jól meg-tanúlhatván, az időt leg kelemetesebb módon töltöttük; mellyre *Atilla* fel-szollalván, azt mondja vala: hogy a' más Nemzetek a' tántzolásra az ő ideiben is a' lépéseknek sok nemeit tanúlták vala meg, de ő az egyetlen egy lépesnél u. m. a' *vor-pás-nál* többről soha sem akart tudni, azt állitván hogy valakik a' több tántzok nemit tántzolják, azok, a' magok tselekedeteiket, vagy elébb, vagy későbbre, minden bizonnyal meg-bánják. Mellyeket *Lutz József* el-hal-gatván, az ötet körül vett *Eliséumi* lelkek előtt, olyan vallást tett, hogy ő ámbár szerentséjének tartja is lenni azt, hogy az *Eliséumi* mezőken, az egyenlőség Országában lehet; de hogy a' felső világon, nem többet, hanem csak 55 elztendőket múlathatott, azt valóban sajnálja, és e' mellett még azt, hogy miért nem lett vólt ő, vagy szántó vető, vagy pedig valami más féle mester ember;

mert e' képpen a' felső világról nem kellett volna néki ilyan hamar el-patkolni, hogy pedig a' felső világot ilyan hamar oda kellett hagynia, azt tellyességgel nem egyébnek, hanem az éretlen ezü emberek előtt, kedves *Langaus-nak* (Német) és több a' féle lizeles tántzoknak köszönheti, mellyekkel magát szor felett el-gyengítvén, életét is el-veszteni kéntelenített.

Frantzia Ország.

A' Fr. Respublika Olasz Orzági Generálja, a' *Bounaparte* táborát, Feldmarschal *Wurmser*, a' mint azt, az ennekelötte küldett leveleinkben meg-irtuk vala, keményen meg-vervén, ezen ő táborának meg-erössítésére, a' mint az iránt a' *Párisi* Aug. 12-kén irt levelek szollanak, az eddig *Vendéében* volt tábornak nagyrésze Olasz Ország felé fogja magát húzni.

A' Directorium, azon Fr. személjek iránt, a' kik a' Frantzia Orzággal neutralitasban lévő Országok közül valamelyikbe, holmi dolgoknak el-igazittások végett által akarnának menni, azt végzette, hogy a' magok Departementumokban lévő Igazgató széktől, magok iránt Passust vévén, és azt az Orzágon kívül lévő dolgokra ügyelő Ministernek bé-mutatván, előtte az által azt mutassák-meg, hogy ők az Emigransok listájokba nintsenek bé-irattatva, vagyha azokba, bélettenek volna is irattatva, de már ki-húzattattanak, és e' mellett, minden réájok vetett *Quantumat*, immár ki-fizettek volna, a' melly határozása a' Directoriumnak, az Orzágon kívül lévő minden Agenseikhez el-küldtetett.

Hadi Történetek.

Hogy *Károly* ő Kir. Hertzegsége, a' közelebb múlt hónapnak 22-kétől fogva, azon hónapnak 25-kéig, az ellenségen minémü győzedelmet nyert legyen, az iránt a' mi É. Olvasóinkat, a' köze-

lebből ment 18-dik szám alatt költ levelünkben, a' mint az, a' *Bétsi Udv. Diárium* mellé ragasztott különös tudósításban írva vólt, rövideden tudósítottuk vala; minthogy pedig az a' győzedelem, a' maga következéseire nézve is, elég fontos, hogy azt a' maga körülállásaival egyetemben, az az iránt tett ígéretünk szerént, a' mint az, a' közelebb múlt hónapnak 30-kán ki-adott *Bétsi Udv. Diárium* mellé ragasztott különös tudósításban vagyon, a' mi É. Olvasóinkal való közlésre, méltónak itéltük lenni.

Az ennekelötte botsátott leveleinkből, réá emlékezhetnek arra a' mi É. Olvasóink, hogy az *Amberg* mellett esett tsata után, ámbár a' mi trupjaink, az ellenségnek vitézül ellent állottanak, és benne sok kárt tettenek légyen is, de minthogy az ellenség ereje igen nagy vólt, végtére magokat előtte, *Schwarzenfeld* háta megékéntelenítetttenek húzni.

Az ellenség, a' mint tsak most emlittök, ámbár a' maga embereiben felette sok kárt szenvedett légyen is, de minthogy az ereje igen nagy vólt, a' mi seregünk jobb szárnya felé, mind inkább inkább nyomúlt elé felé, és az ütközetet, egynéhány versben meg-újjította, melly szerént a' fegyver Tármester Gr. *Wartensleben* táborának állapotja, napról napra mind rosszabb vólt, az ellenség pedig, a' Gen. *Jourdán* vezérlése alatt, a' Tseh Országai szélek felé, mind közelebb közelebb nyomúlt elé felé.

De fegyver Tármester Gróf *Wartensleben*, *Schwarzenfeldnél*, a' maga táborának igen jó helylyet vállasztván-ki, az ellenség erejét, a' maga elé-nyomulásában, egy darab ideig az által megakadályoztatta, melly idő alatt az ellenség, minden erejét öszve-szedvén, a' közelebb múlt hónapnak 22-kén, a' mi táborunkal által-ellenben, egy ágyú lövésnyire, a' maga seregeit, egy fél hód formára, három helyre telepítette-le, olyan szándékkal lévén, a' mint azt gondolni lehet,

hogy más napra kelve, egy meg-határozó ütközethez fogjon hozzá, a' minthogy 21-dikben is, kegyetlen ágyú lövöldezésekkel, a' mi táborunkan próbát tett vala, de mindenkor visszaverttetett.

Ezen állapotjában, fegyver Tármaster Gróf *Wartensleben*, *Károly* ö Kir. Hertzegségétől olyan rendelést vészzen, hogy ámbár az ellenség ereje igen nagy legyen is, de ő azzal még is semmit sem gondolván, üssen rá az ellenségre. — *Károly* ö Kir. Hertzegsége pedig, a' dunán, a' *Donauwerthnél* való leg első által menetelével, és a' tábor bal szárnyának *Lechnél* való le-telepítésével, az ellenségnek tsak a' szemet akarta békíteni, mintha azt akarta volna, hogy a' Gen. *Jourdán* serege bal szárnyára üssen. De *Károly* ö Kir. Hertzegsége, minden előre való el-látásán kívül, a' közelebb múlt hónapnak 17-kén, *Ingolstadt* nál, a' dunán keresztül menvén, a' maga táborát, *Dietfurt* és *Kirdenburgnál*, az *Altmühl* folyó vizénél lévő szoros utakon, és azon hegyes völgyös veszedelmes járású tartománynak utjain keresztül vivén, azt a' közelebb múlt hónapnak 21-kén, a' *Henried* előtt fekvő hegyen telepítette le, ez alatt az idő alatt pedig, F. M. L. *Hotzé*, *Beilengriesnél*, és azután *Perchingnél* elé-nyomulván, az ő Avántgárdája, a' Gen. Hertzeg *Lichtenstein* vezérlése alatt, a' tábor bal szárnyát fedezte, a' jobb szárnya pedig, az ellenségnek Gen. *Bernárdot* alatt való táborát kezdette megnyomni, a' melly *Neumarkon* keresztül, *Teiningig* nyomult vala elé felé.

Károly ö Kir. Hertzegsége pedig, a' közelebb múlt hónapnak 22-kén, dél után, a' Gen. Gr. *Nauendorf* vezérlése alatt való Avántgárdával, a' *Teiningeni* tetőken feküdt divisioját támadta vala meg Gen. *Bernárdot* nak, a' mellyet azuttal visszaverttetett. — 23-dikben pedig mindenütt nyomában menvén az ellenségnek, F. M. L. *Hotzé*, a' maga seregét *Neumarknál*, a' *Károly* ö Kir. Her-

tzegsége táborával egyesítvén, ezen helyből az ellenség nem csak az hogy ki-kergettetett, hanem a' mellett, *Altdorfig* és *Kastelig* üzettetett vissza.

Ez a' hely vala az, melly iránt *Károly* ö Kir. Hertzegsége, fegyver Tármeister Gr. *Wartensleben*-nek, olyan rendelést adott vala ki, hogy ott, az ellenségre hajtson rá, olyan reménységgel lévén, hogy az ellenség serege szárnyára sebessen való rá ütésnek, majd meghatározó következése fogna lenni. Mellyre való nézve, a' csak most említett fegyver Tármeister, maga mellé annyi truppokat vett, a' mennyit csak venni lehetséges vólt, *Károly* ö Kir. Hertzegsége pedig, a' F. M. L. *Hotzé* osztályát, 24-dikben egyenesen *Lauf* felé menni azért küldette-el, hogy az, az ellenséget hátul felől támodja-meg, a' truppoknak nagyobb részét, a' mellyek a' F. M. L. Gr. *Száray* vezérlése alatt vóltanak, az ő segittségére utánna küldvén. *Károly* ö Kir. Hertzegsége, a' Gen. *Nauendorf* Avántgárdéjával *Amberg* felé indúlt utra, ki is *Kastelnél* a' Gen. *Bonaud* lovasságának divisiojával, a' melly a' Frantzia lovasságnak a' leg keményebb része vala, és a' mellyet Gen. *Jourdán*, könnyü ártillériával, a' már meg-veretett *Barnardot* segittségére indított vala utra, szemben találkozáván, minthogy azon divisiónak a' vala a' szándéka, hogy a' Gen. *Jourdán* serege jobb szárnyát oltalmazhassa, hogy a' mi vitézeink elébb ne nyomúlhassanak, abban ellent kívánt állani. De ő Kir. Hertzegsége, öfzve tsapván azon divisioval, azt az ütközet közben, az *Ambergi* völgyig nyomta-le. — Fegyver Tármeister Gr. *Wartensleben* is, a' napnak fel-jövetelével, hasanlóképpen az ellenségre ütvén, már *Ambergig* nyomúlt vala elé.

Ezen környülállásaiban Gen. *Jourdán*, minthogy a' maga táborának nemcsak a' közepe, a' frontja, hanem e' mellett annak szárnya is, a' mi vitézeinktől egy forma keménységgel vágottatik pusztittatik vala, magát továbbá, a' mint akarta vólna, nem oltalmazhatta, a' mellyből a' lett;

hogy a' leg menydörgösebb ágyú lövöldezések között, a' mi seregeink mind elébb elébb nyomúlván, *Károly* ö Kir. Hertzegsége, a' maga táborát, a' fegyver Tármaster Gr. *Wartensleben* táborával egyesítette. — Ezen álopatyában már az ellenség, az *Ambergi* tetőket igyekezik vala magának el-foglalni, de a' mi gránátirossaink és lovassaink fel-menyén arra, az ellenséget onnan is visszá vertek, és a' réájok borúlt éjtzakáig viaskodván vele, *Sulzbach* felé üzték visszá ötet.

Itten vólt már a' mi lovasságainknak arra alkalmatosságok, hogy az ellenség 3 bataillonnyi gyalogsága közé bé-vágjon, és a' mint ez előtt is meg-irtuk vala, hogy őket mind öszve vagdalja. Ez alatt Gen. Hertzeg *Lichtenstein*, *Norimbergába* bé-nyomúlván, onnan az ellenséget ki-kergette, egynéhány ágyúit el-vette, az ispotályt el-foglalta, egy rakást az ellenség közül el-fogott, és töllek sok bágásiát prédába nyert-el. — F. M. L. *Hotzé* pedig, az ellenséget *Laufból* kergette-ki, és *Hersbruckat* meg-szállotta. — A' *Rottenburgi* kisdeg vár, a' mellyben 100 emberekből, és 8 ágyúkból álló őrizet vala, a' Császár könnyű lovassai egy osztáljának magát fel-adta. — F. M. L. *Kray*, *Velden* felé vette az uttyát. — A' közelebb múlt hónapnak 25-kén pedig, a' melly napról, a' felylyebb meg-irt tudósittás küldettetett vala, az ellenség 18 órákig szünetlenül tartó ütközet, és elébb való nyomulás között, mind tovább tovább nyomattatik vala visszá. — Gen. Hertzeg *Lichtenstein* *Erlángán* fejül, egy oránnyira nyomúlt vala elébb, és *Sulzbachba* helyheztetvén a' maga fő kvártélját, minden órában, több több fogjokat hoznak vala a' mi vitézeink fogságba.

Hogy ezen alkalmatossággal, a' mi nyereségünk, és kár vallásunk is tulajdon képpen miben állott légyen, és ezen tsatában, a' többek között, leg nevezetesebben kik viselték jól magokat, ezeknek nevezet szzerént való meg-írásokat, *Károly* ö Kir. Hertzegsége, más közelebbről való alkalmatosságra halasztotta-el.

A' közelebb múlt hónapnak 27-kén, *Laufból* írt tudósításában, *Károly* ö Kir. Hertzegségének a' vagyon, hogy a' nagy erővel *Augsburgan* és *Münchenen* keresztül, fegyver Tármaster *Latour* ellen elé-nyomuló ellenség Generálját *Moreaut*, a' maga szándékában meg-akadályoztathassa, ö Kir. Hertzegsége, Gen. *Nauendorf*at 8 bataillonnal és 20 eskadronnal, *Régensburgan* fejül, a' Duna jobb partyán azért indította utra, hogy azon tartományt, és a' fegyver Tármaster *Latour* serege jobb szárnyát, azok által bé-fedeztethesse, egy-szersmind pedig az ellenség serege bal szárnyát meg-nyomhassa.

De a' mellett ö Kir. Hertzegsége, egész erővel azon vagyon, hogy az ellenség Generálját *Jourdánt*, a' maga táborának újjolag való megerössítésében, és újjolag való elő-nyomulásában meg-akadályoztassa. — Gen. Hertzeg *Lichtenstein*, azon alkalmatossággal, midön az ellenséget *Norimbergából* ki-verte vólna, egy rakás fogjokon kívül, az ellenségnek 31 ágyúit vette-el, egyéb hadi provisiokkal egyetemben, és *Höchstedt* felé, az ellenségnek *Forchheimnél* öszve gyülni akaró serege jobb szárnyára nyomult elé, a' kit, a' reservába lévő segedelemre való nézve, F. M. L. *Sztáray* és *Hotze*, *Herzog-Aurach* felé követtének, F. M. L. *Kray* pedig, *Erlángát* balra hagyván, *Neukirchen* felé húzza magát. — Oberster *Görger*, egy osztály könnyű truppal *Auerbach* vidékin vagyon.

Batáviai Respublika.

Hágából Aug. 16-kán azt írják; hogy minekutánna a' *Rénus* mellyékinél, hollzan fekvő truppok linéáját, Gen. *Beurnonville* meg-járta, meg-nézte vólna, onnan *Utrechtbe* Aug. 14-kén érkezett vissza. Ezen Generálról az a' hir, hogy egy Hollándiai Dámát akarna magának feleségül eljegyezni. — A' Hollándiai truppok, nagyobb rélszint, azon Respublikának napkelet felől való szélei felé küldtetnek. — A' Hollándiai Papok

és közönséges tanítottok, Aug 15-kén adtanak magok iránt ilyen ki-jelentést, hogy ők az örökös Helytartónak, és Aristokratai igazgatás formájának, újjolag való helyre állításán, nem fognak igyekezni, és hogy a' mostani igazgatás formájával, meg vagynak elégedve, a' fel-állítatandó Constitutiót el-fogadják, és magokénak lenni fogják tartani. — Azok az *Amsterdami* 15 prédikátorok, a' kik a' magok hivataljokból, egy darab ideig ki-tétettettek vala, az új Constitutiót magokénak lenni meg nem akarták ismérni.

Azon pénz beli költsön adásba, mellyet a' *Hollandiai* Prov. *Administratio* a' népre vetett vala, a' közönséges hivatalban lévő személjek, és más lakosok is, nem tsak az ő közönséges jövedelmeikről, hanem a' magok birtokaikról is 6 pro Centot tartoznak bé-fizetni.

Amsterdamból Aug. 16-kán azt írják, hogy az ottan lévő *Portugalliai* követ, a' maga Udvarától az iránt vett volna tudósítást, hogy a' *Portugallia* és *Hollandia* között való kereskedés, a' melly nem régiben meg-tiltatott vala, újjolag felszabadittatott.

A' *Batáviai* Respublikának, a' *Spanyól* Udvarhoz küldetett új követe, Polgár *Valkenaur*, *Madridba* Jul. 25-kén érkezett-meg, és 30 ba, a' *St. Ildephonsoi* Udvarban adatott néki Audientzia.

Gen. *Vilotte*, a' ki mint *Commandans* *Marseilleben* akar vala menni, *Páristól* 12 óránnyira, valami isméretlen emberektől meg-tamodtatván, az Adjutansai közül kettőt, azok meg-sebessítettettek. — *Drouettól* és más ilyen személjektől, a' kik az osztály béli fogságban ülnek, a' késeik, és minden egyéb vágó eszközök el-fzedettettek. — A' Tengeri Ministernek újjolag 30 milliók adattanak. — A' Provintziai Gróf, a' mint a' *Párisi* levelek hirlelik, *Muszka* Országba akar által menni. A' halálos vétkeket vizsgáló, es azokra büntetést hozó ítélő szék, 168 bé-vádolt személjek közül,

a' közelebb múlt Juliusi hónapban, egyet sem ítelt halálra, hanem azoknak nagyobb részit, külömbkülömbféle büntetés nemeire ítélte, 88 pedig szabadon bocsátattanak.

Olasz Ország.

A' Fr. Respublika Olasz Országai fő vezére, *Bounaparte* felesége, Olasz Országban, aért akarván változtatni, 6 lóvú 3 szekerekkel, Fr. huszároktól kísértetve, Aug. 8-kán *Livornóba* ment, és ottan Gen. *Vauboisnál* szállott-le, más napra kelve pedig, azon városnak holmi ritkaságait megnézegetvén, a' fennebb említett Generáltól, 9-dikben elindult, és a' Fr. huszároktól kísértetve, *Florentziába* ment, holott a' Frantzia követnél, *Miot* Polgárnál szállott-meg, és ott is, minden nevezetes dolgokat, különösen pedig a' Hertzegi Mulató helyet megnézte.

A' *Néapolisi* Király, Aug. 5-kén, a' maga táborához, a' mellyben 20 bataillon gyalogság és 4000 lovasság van, és a' kik előre ilyan parancsolatot vettének vala, hogy utra indulog készzen légyenek, hozzájuk hirtelen visszament.

Inspruckból Aug. 20-kán. A' *Strincho* felé vigyázatra ki-küldett katonák, az ellenség mozgásáról semmit is észre nem vettének, a' parafztság pedig azt beszéli, hogy *Thionnál* láttanak volna ok az ellenséghez tartozó valami vigyázó katonákat. — A' *Brentonico* környékében való ellenség számát mintegy 2000-re vetik. — A' Cs. K. truppok, még mind *Allánál* állanak, Gen. *Vukásovits* pedig, két óránnyira áll messzebb, kijjebb; a' F. M. L. B. *Mészáros* nagy számból álló *corpussa* pedig, *Bassanonál* fekszik.

Egy más úgyan tsak *Inspruckból* Aug. 21-kén költ levélből pedig azt olvassuk, hogy a' *Trienti* fő kvártéljából, Oberstwachmeister Báró *Malcamp* által, F. M. Gr. *Wurmser* ö Excellaja *Inspruckba* azt a' kelemetes tudósítást küldette volna, hogy

az Olasz Országi Cs. K. tábor, *Péritől* fogva *Trientig*, olyan derék tábor helyet vett volna magának; a' mellyben az ellenségnek minden ellene való próbáját számba se kelletik vennie, a' melly felől, a' Cs. K. seregek, nem hogy magokat vissza húzni szándékoznának, de az ellenségtől tsak egy haj szálnyit se félnek. — A' *Mántuai* várnak, mind az életre tartozandó dolgokkal, mind pedig újonnan érkezett ártillériával, kemény őrizettel való meg-rakása, és a' Feldmarschal Gr. *Wurmser* bizonyossá tételei úgyan, elég bátorságot láttatnak nyújtani, de még is előre való vigyázással kívánván itten is lenni, a' *Dicasterialis Cancellariák*-ról, a' fontosabb és nevezetesebb Actakat, bátorságosabb helyre kívánják által tenni, hogy sem itt (*Inspruckba*) vólnának. — *Kufstein* felől azt hirtelik, hogy az oda való várat egy egész elztendőre való, életre tartozandó dolgokkal, elegendő őrizettel, kemény és nagy ágyúkkal rakták volna meg.

Elegyes Tudósittások.

A' *Sámbre* és a' *Mósa* vize mellyéki Fr. tábor, a' ki ennekelötte egy elztendővel meg-látta, és most újjolag meg-nézné, réájja nem tudna ismérni, olyan kemény mostan köztök a' fenyték. — Nintsen már azon táboroknál, se a' szabadságnak, se az egyenlőségnek még tsak a' nevezete is. — A' veres sapka, a' szabadság fája, egészen számkivetésbe küldetett közüllök, és ezeknek még tsak az emlékezete se mulatozhat közöttök. — A' Respublikánusok innepe is, vagy igen tsendesen, vagy pedig tellyességgel meg nem innepeltetik.

A' *Prussziai* Király, midön nem régiben *Göttingától* nem messze, *Nörtenben* lett volna, a' *Göttingai* Universitas, egy 4 személjeből álló Deputatiót a' 4 Facultas tagjai közül választatott valaki u. m. Doktor és Professor *Stäudlint*, Justizrath *Püttert*, Udv. Tanácsos *Richtert*, és Udv. Tanácsos

Eichhornt, a' kiket ő Felsége kegyelmesen méltoztatott fogadni.

A' *Sárdiniai* Király, hogy ezen sziget, annyival nagyobb tsendességben, és a' maga Királya-hoz annyival nagyobb hiveséggel viseltessék, annak lakossai között, azt hirdettette-ki: 1) Hogy az ez előtt való időkben, ha kik valami Complotba, gonofzságba elegyedtenek vólna, azoknak vétkeiket tökéletesen meg-engedi. 2) Minden 10-dik esztendőben, azon Országnek szokása szerént, az Ország állapota iránt való tanátskozás végett, Ország gyűlése, vagy a' mint ők nevezik *Corti* tartattassék. 3) Azon Országnek minden törvényeit, szokásait, Privilegiumait megerössíti. 4) A' hivatalokra, született haza fiakat vélzen-fel, ki-vévén a' V. Királyt.

Magyar Ország.

Palotzról Aug. 10-kén. Bajánházán egy Uri Háznál, egy legény, mint Inas, *Venyik László* név alatt, újj esztendő tájba, szolgálatba áll, a' ki, mind keresztényi, mind szolgai kötelességének eleget tévén, e' szerént magát jól viselte, mellyért az Urának annyira is tettzet, hogy őtet mások előtt is sok ízben meg-ditsérte, azonban, a' múlt hónapnak 10-dik napján, a' homlokán hirtelen egy pokol var fokadván, mivel azt a' háznál senki meg nem ismérte, következés képpen nem is orvosolhatta, melly miatt a' szegény jó legény, harmad nap alatt, nagy kinok között meghalálalozott. — Ezt halván egynéhány falusi aszfonyok, hogy a' holt testet, a' nállok bé-vett szokás szerént meg-mossák, oda gyülekeztek, 's le-vévén a' meg-holt legényről a' ruháit, akkor láttyák, hogy nem Inas, hanem Inasné, nem legény, hanem valóságos léány *Venyik László*, a' kinek mellyei, mivel melly szorittot viselt, laposak, és két oldalai mellett le-függök valának. — Jelen vólt, és szemeivel látta ezen történetet, a' Nms. Vármegye egyik 'seb-orvossa-is, a' ki már

akkor hivattatott a' beteghez, a' mikor a' beteg már haldaklott, és magán kívül vólt. — Ezen minnyájan meg-pirúlván, a' meg-hóltat, mint léányt, úgy akarták fel-öltöztetni, de tsak ugyan férjfi öltözetben temettetett-el. Azon pedig minnyájan eleget tsudálkozni nem gyöztek, hogy ezen meg-hólt léányzó Inasnak semmiféle tselekedeteiből is, affzonyi nemét és természetét benne észre nem vehették, a' ki mintegy 27 elztendős vólt; mindenkor dohányozott, és mintegy férjfi, igen jól tántzolt. A' férjfiakkal való társolkozást kerülte. Olvasni, írni jól tudott. A' templomba, valamikor tsak el-mehetett, ékes, és vékony száva lévén, az orgona mellet éneklett, sőt a' mi több, másutt is szolgálván, a' Sz. Mise alatt sokszor ministralt. — Hól, és miért vette-fel magára ezen léányzó leg előbbizör a' férjfi ruhát? miokra való nézve titkolta-el mind eddig a' maga nemét? és hogy honnan való vólt, azt tellyességgel senki senki se tudja.

N A E N I A.

Spectabilis, ac Doctissimi Viri,

D. PAULI TAUSCHII,

I. Zagrabiensis Provinciae Vice-Comitis, Factorum gloria conspicui, luctuosus obitus.

Anno 1796. 17. Junii. Zagrabiae.

Summe lyram, dic Musa modos, dum condimus umbram:

Et puer, et coluit Numina vestra senex.

Pontin. Lib. Tum.

Flete Elegi! lacrymas diffundite lugubres eheu!

Virtute eximium contegit Urna Virum.

Urna Virum tegit? o lacrimae! praecordia planctu

Dissiliunt, validus concutit ossa dolor.

Mors rapit ergo virum? qui Zagrabiensibus oris
 Illyrici fuerat lucida gemma soli.
 Cana fides, pietas, justi tutela, probique
 Ornare hominem: non satis hinc lacrimae.
 Qui summi Illyrio plorant; lacrymantur amicum
 Sic abiisse: gemit Perditam egenus opem.
 Huic amor in superos: lex huic deffensa supremi
 Numinis, et sanctae Religionis opes.
 Principis officiis, Patriaeque vigeat amore:
 Lex severa malis: lux, Cynosura probis.
 Virtute, ingeniique bonis Vir iste paravit:
 Ut coeli aspiceret gemmea tecta senex
 Ergo Virium mors atra premet? Cui vivida virtus
 Debit aeterna saecula ferre manu.
 Nil metue: insignis vivet post funera virtus;
 Dum celer in rapidis Cynthius ibit equis.
 Zagrabii cives lacrymas detergite: cordi
 Sculpite, quod moestum fert mea Musa me-
 trum

*Tauschius a nobis licet hinc abscesserit, illum
 Tollet conspicuis gloria, fama rotis.
 Sit levis urna viro; Cineres post fata quiescant:
 Haec donat Moestae Pallas amica scrobi.
 Hic mea dulcedo jacet: hic ego moesta residam;
 Dum stant Phoebaea laureaserta coma.*

E P I T A P H I U M.

Siste Viator iter!

*Tauschius illustris tumulo hoc concluditur: hujus
 Hic venerare piis ossa repostata locis.
 Ante diem mors atra Virum rapit: ardua Virtus
 Quem mors eripiat, nescit habere senem.*

Planxit Nitriae.

Fidalcus Ladonius,

Poeta Arcas.

H i r - a d á s .

A' Mlgs. Gr. *Tolnai Festetits György* Úr, O Felsége Kamarássa, minekutánna Nms. *Somogy Vármegyében* fekvő *Csurgoi* Uradalmában, ugyan *Csurgó Mező Várossában*, a' két valláson lévő Protestans, már most is nagyon meg-fzaporodott tanuló ifjúság számára, nem tsak roppant Oskolát építettett, Professorokat fundalt, és Alumniu-mot rendelt, hanem hogy a' vidéki tanulóknak annál alkalmasabb szállások lenne, egy keletes környéket, ház helyeknek-is ki-méretett volna, a' mellyen már is, külömbféle Mester emberek telepedtek-meg: annakokáért a' magoknak lak helyet kereső, mind a' két renden lévő Protestans Mester embereknek, és másoknak is, ezenel tudtokra adattatik, hogy ezen oskola vidékén, még több ürefs ház helyek-is légyenek, olyan fel-tételek alatt ki-adni valók: hogy

1-ször. Az építők, egy konyhához, és ahoz való keményhez, az Uraságtól téglát ingyen kapnak.

2-szor. Azon Házaikat mindenkor szabadon el-adhattják.

3-szor. Az Uraságnak való Robottázástól, szolgálat tételtől, örökösön szabadok léfznek, és e' helyett, egy egy ház helytől, elztendönként, tsak egy arannyot fognak fizetni. — Annakokáért, a' kinek ottan meg-fzállani, és építeni szándéka volna, a' végett egyenesen az Uraság Tifztartójánál jelentheti magát.

B é t s .

Tegnap a' *Praterben* tartani szokott helyen igen nevezetes tűzi játék tartatott, a' mellyet 8 és 9 óra között, egy szolgálónak, a' *Hetz* épületje hijjában szabad gyertyával való járása, és vigyázatlansága miatt, más szomorú tűzi játék váltott-fel, minthogy a' miatt az egész *Hetz* épületje, a' mellette épült nagy házzal földig le-égvén, a' szegény állatok is, a' *Belinen* (*Auerstier*) kívül mind oda égtének.